

Внесок Ю.Шевельова в розв'язання питань мовної практики в Україні, насамперед у створення нового правописного кодексу, схарактеризував чл.-кор. *В.В.Німчук* („Професор Ю.Шевельов і проблеми сучасного українського правопису“), зазначивши раціональний і зважений підхід ученого до складних питань реформування українського правопису. Шевельов ставився до цієї проблеми особливо уважно, адже був свідомий зв'язку правопису з культурою, традиціями користувачів мовою і навіть з їхніми політичними пріоритетами. До такого висновку Шевельова підводив великий досвід мовознавця-практика – викладача вищої школи, автора „Головних правил українського правопису“ (1946 р. опублікувало вид-во „Прометей“ у Німеччині). Водночас доповідач закликав відновити підготовку нової редакції українського правопису.

У доповіді доц. *Л.Гнатюк* „Мовотворчість Григорія Сковороди в оцінці Ю.В.Шевельова“ запропоновано відмінне від Шевельова пояснення особливостей мови творів Сковороди. Наголошено, що Шевельов у низці праць з позицій історика літературної мови досліджував мову Сковороди, Котляревського, Шевченка, П.Куліша. Складність аналізу мови Сковороди полягала насамперед в її гетерогенності – поєднанні в текстах елементів різних мов, яке все ж не становить механічної „макаронізації“ мови, а підпорядковане системі оцінок мовних елементів з позиції відомої теорії стильової диференціації мови. Незгоду доповідачки викликала оцінка Шевельовим мови творів Сковороди як такої, що „у своїй основі [...] є слобожанським різновидом нормативної російської мови, вживаним людьми з освітою“. *Л.П.Гнатюк* доводить, що особливості мови Сковороди необхідно вивчати в опорі на модельовану ментальність освіченого українця XVIII ст., для якого церковнослов'янські елементи, широко засвоєні також і російською мовою, були органічними й не свідчили про російськомовну зорієнтованість мовців, радше – наголошували належність до високого стилю.

З особливим зацікавленням сприйнято доповідь у поєднанні зі спогадами д-ра *М.Знаєнко* (Колумбійський ун-т США) про Шевельова як професора університету, про читані ним курси, особливості прийомів викладання та підготовки українців і славістів („Колумбійський університет професора Ю.Шевельова“). Повідомлені численні подробиці про Шевельова як лектора й дослідника, людину, захоплену театром, живописом, музикою, організатора наукового життя українців Америки (двічі обирався президентом Української Вільної Академії, членом Управи Наукового товариства Шевченка, організатор багатьох конференцій та видавничих проєктів) значно доповнили колективно творений у доповідях цієї наукової сесії портрет Ученого й Людини.

Прийнято ухвалу про опублікування виголошених доповідей.

П.Г.

КНИЖКОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ – 90

24 січня 1919 року іменем Української Народної Республіки за підписами Голови Директорії *В. Винниченка*, членів Директорії *А. Макаренка* та *П. Андрієвського*, членів-секретарів *С. Петлюри* та *Ф. Швеця*, Голови Ради Народних Міністрів *В. Чеховського*, Міністра Народної Освіти *І. Огієнка* затверджено ухвалений Радою Народних Міністрів Закон про утворення Головної Книжкової палати в м. Києві.

1920–1930-ті роки ХХ ст. – це час утвердження української культури як великої культури світового значення. Це час національного відродження, великих новаторських здобутків та ще більших сподівань на розвій української національної культури. Наступні періоди в діяльності Книжкової палати – важкий і тернистий шлях, невідривно пов'язаний з долею Вітчизни.

10 грудня 2003 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України Книжкова палата отримала статус державної наукової установи (директор – *Микола Сенченко*, доктор технічних наук, професор, академік Міжнародної Академії інформатизації, головний редактор “Вісника Книжкової палати”).

Книжкова палата України здійснює бібліографічну реєстрацію та централізовану каталогізацію видань, що виходять у країні, систематизацію, індексацію документів, поточної

та ретроспективної бібліографії, а також здійснює повний статистичний облік видань, який дає можливість стежити за динамікою розвитку книговидавничої справи в Україні.

Книжкова палата комплектує і зберігає обов'язковий (контрольний) примірник усіх друкованих видань, що виходять у країні – фонд Державного архіву друку, т. зв. документальну пам'ять України, що налічує з 1917 р. 13 мільйонів одиниць зберігання. Одночасно Книжкова палата є центром стандартизації видавничої та бібліотечної справи, Національним агентством України Міжнародної нумерації книг (ISBN).

Значна наукова діяльність Книжкової палати. Тут проводяться книгознавчі та бібліографознавчі дослідження, здійснюється

видання науково-практичного журналу “Вісник Книжкової палати”, рекомендаційного бібліографічного довідника “Календар знаменних і пам'ятних дат”, поточних покажчиків: “Літопис книг”, “Літопис журнальних статей”, “Літопис газетних статей”, “Літопис нот”, “Літопис образотворчих видань”, “Літопис картографічних видань”, “Літопис рецензій”, “Літопис авторефератів дисертацій”... Видаються реферативні журнали, науково-аналітичні огляди, ретроспективні покажчики.

Досліджуються регіональні особливості книжкового ринку.

Із застосуванням нових інформаційних технологій здійснюється комп'ютерне моделювання перспективи розвитку видавничої справи.

У наш час, незважаючи на кризовий стан у політиці та культурі, недостатнє фінансування, Книжкова палата України успішно розвивається й удосконалюється. Вона як визначна державна культурно-наукова установа, центр національної бібліографії є свідченням інтелектуального потенціалу країни.

Усією своєю діяльністю Книжкова палата України сприяє планомірному розвитку національної культури, науки, освіти, книговидавничої справи.

Ніна Рева

“ВПРАВНИЙ ПЛОВЕЦЬ В ОКЕАНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ...”

2 грудня 2008 р. в Інституті літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України відбулася презентація видань, підготованих видатним словацьким україністом, іноземним членом НАН України Миколою Мушинкою. Захід об'єднав провідних діячів науки й культури, митців, журналістів.

Академік НАН України Микола Мушинка представив “Листування Івана Зілінського з Іваном Данькевичем (1913-1951)” (Нью-Йорк – Пряшів, 2008) – упорядкований ним том кореспонденцій двох видатних українських мовознавців ХХ ст., а також збірку поезій Михайла Качалуби “Муза і стетоскоп” (Пряшів, 2008) українського поета й лікаря, людини складної долі, більша частина життя якого пройшла на еміграції.

Упорядник докладно розповів про історію праці над цими книжками, навів цікаві і драматичні факти з життя М.Качалуби. Поетичні твори письменника прозвучали у виконанні Заслуженого артиста України о. П. Бойка.

На презентації виступив чл.-кор. НАН України, мовознавець В.Німчук, який окреслив наукове й культурне значення виданих матеріалів, схарактеризувавши діалектологів І.Зілінського та І.Панькевича як “двох велетнів української лінгвістики ХХ ст.”.